

Za kým půjdeme?

Radikalismus a nadšení mladých, jindy příslovečné, dnes nějak nefungují. Často se to vysvětluje všeobecnou opatrností a nedůvěrou jako pozůstatkem z válečných dob. Takový výklad se mi nezdá dost pravdivý. Podle mého soudu je příčina jinde.

Vede-li slepého slepý, upadnou do jámy oba. Mládež, a to i studentská mládež, je na tom tak jako každý obyčejný člověk v každé demokracii: nemajíc dostatek znalostí odborných, může dát výraz svému rozhodnutí jen projevem důvěry svým zástupcům a nechat se jimi vést k zvolenému cíli, aniž by jim mohla předepsati detaily. A nechce-li dnešní mládež svou důvěru takto projevit, pak to není vinou její zatvrzelosti, nýbrž především nedostatkem důvěryhodných vůdců. My, kteří jsme byli před válkou ještě dětmi, se o nic lehčeji nesmiřujeme s prudkým a bolestným zklamáním, že se nemáme na koho spolehnout než ti, kteří se ještě pamatují na takového Šimsu třebas a i na jiné. Proč není dnes lidí, kterým bychom mohli věřit? A nemluví jen o politice a o veřejném životě. Trpké zkušenosti nám vtloukají do srdcí nedůvěru k nejbližším, ke známým, k učitelům. - Je skutečně pravda, že parlament je konec konců také jen úřadem, který pouze registruje to, co právě ve veřejnosti žije. Vždyť my jsme na každém kroku téměř sráženi ve svém nadšení novým a novým zklamáním.

To nemá být lkaní nenapravitelného pesimisty, ale konstatování faktů. Kdo by chtěl těžit z napsaného tím, že by je předvedl jako ukázkou nezdravosti, řádně by se zmýlil. My se neztratíme, žádné strachy, my tu jedinou pravdu najdeme i bez vás dospělých a my ji také prosadíme. Ale půjde nám to těžko, ovšem. Mnozí do té jámy upadnou, mnozí zůstanou stát a budou pomýšlet na návrat k plným hrncům egyptským. Ale o jednom můžete být všichni přesvědčeni: *že mnozí také dojdou, že mnozí vydrží až do konce!*

Věc pokročila dále, než si většina lidí uvědomuje. Dnes už není, zdá se mi, přední otázkou generace našich otců, jak nejlépe pomoci svým dorůstajícím dětem na cestě do světa. Otázka je postavena jinak: dnes už jde o vás, drazí otcové, dnes už je zkoumána pevnost a solidnost vašich ideálů. Vezmeme-li vám Masaryka, za něhož se tak ochotně skrýváte ve svých frázích, co vám zbude? To není otázka řečnická, ale nejvážnější otázka našeho života: máte ještě, co byste nám dali? - Napsal nedávno jeden poslanec, že v dnešním našem parlamentarismu není dosud místa pro silné osobnosti. Ale cožpak silná osobnost čeká na takovou milost? Kde jsou naši univerzitní profesoři? Naši vědci a politikové? Strach přemohl všechny a všude je ticho. Na prstech bys spočítal ty statečné. Jakou jsme měli radost, když jsme četli doznání poslance dra Bělehrádka o tom, jak se hlasovalo s pískem a prachem v očích. Přece se v někom hnulo svědomí? říkali jsme si s novou nadějí. Vždyť my vám nezazlíváme chyby, ale to vaše tvrdé a němé svědomí, vážení otcové!

Smíme se dnes dívat generaci svých otců do očí? ptal se onehdy kol. John z Písku. Tož, nechci mluvit za ostatní; já se však budu dívat přímo. A myslím, že nebudu sám. Snad nás není tak málo; spíše o sobě dosud nevíme. Věřím však a vím, že se najdeme a své životní poslání spolu splníme. Nejraději bychom však byli, kdyby to bylo na zavolání a za pomoci někoho z vás, drazí otcové!

Ladislav Hejdánek